

હાસ્યરસ અને હાજર જ ॥

—: અમુલ્યભંડાર :—

આવૃત્તિ પૃથ્વી પ્રત ૨૦૦૦

તા. ૧૦-૪-૧૯૧૦ રવીવાર

હસાહસનો સંગ્રહનો.

અગર જો પેઠ પકડી હસવું
નાઆવે તો પુસ્તક પાકું

લી. રમુજ.

—પ્રકાશક—

કે-એમ-એન્ડ-

નિર્મળ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ—

અમદાવાદ ૧૯૧૦

નવાઈ પુસ્તકાલય ઉપર નીર્મળ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

અમદાવાદ નિવેડીએ છાપી

દરેકે દરેકને મફત

જનસમુહમાં પ્રજાપ્રિય થઈપડેલી.

ધી. રોયલ (ચક્રો ૧૫૫) એજન્સીની અકસીર અદ્ય-
ક્ષવ સિદ્ધ દવાઓના માનવંતા ગ્રાહકોને વિના મુલ્ય.

૩૦૧૨

જાપાની કાગળના રૂમાલ.

રેશમજેવા શુશોભિત્ત, ફેન્સો વેલ બોર્ડરવાળા,
ખાઠ આનામાં ૧૦૦, નમુનો મફત.

વગર ઇજાએ વાળ કાઢવાના અસલ.

રાજવંશી વીચીત્ર સાબુ.

સાબુના રૂા. ૨) વીપીથી રૂા. ૨૫.

-ધી. રોયલ એજન્સી—તરીઆદ.

લખતીવખતે આ પુસ્તકનું નામ લખવું.)

૨૦૧૨
૬-૬
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથાલય

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજનાથ કોળામણ] વિભાગ

અનુસૂચક ૩૦૧૨

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ટસારસંગે ખજાનો

વિષ- ૬-૬

૨૦૧૨.
૪-૧૬

॥ શ્રી ॥

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંમેલ

હસાહસનો ખખનો.

(૧)

એક સ્ટેશનપર એક મસ્ત અફગાન હાથમાંથી ઉતરી પ્લેટફોર્મપર ફરતો હતો દરમીયાન ગાડી ચાલવામાંથી એટલે અફગાન તરત દોડીને બેસવા ગયો પણ ગાર્ડે આવી તેને પકડી રાખ્યો અને બોલ્યો કે “ ચાલતી ગાડીએ બેસવાનો ફલ નથી ” એમ કહીને પોતાના હાથમાં બેસવા માંડ્યો તેવામાં પેલા અફગાને આવી તેને ખેંચી પાડ્યો અને બોલ્યો કે ચાલતી ગાડીએ બેસવાનો ફલ નથી ” ગાર્ડે શરમાઈ નહીં લાલ વાવટો બતાવી ગાડી ઉભી રખાવી બાદ બંને જણા બેસી ગયા.

(૨)

એક દીવસ અકબર અને બીરબલ બજારમાંથી પસાર થતા હતા તેવામાં બાદશાહ કેટલાક કુતરાને ભેગા મળી ખાતાં જોઈ બોલ્યો “ બીરબલ કુતરાં હીન્દુ કે મુસલમાન ” ? જવાબમાં બીરબલે કહ્યું “ જહાંપનાહુ જો હીન્દુ હોતો ભેગાં ખાતજ શું કરવા ” ?

(૩)

એક શાખીન એક ગુણકાને ત્યાં ઠાઠ માઠ કરીને ગયો. ગુણકાને જોડા પહેરી આવતાં જોઈ તે બોલ્યો “ કેમ ના ચકાશ તમે તો ઘરમાં પણ જોડા પહેરીનેજ ફરો છો એમ જણાય છે. ? ” ગુણકાએ આખ મચકારી જવાબ આપ્યો કે “ જી હા હજુર શું કર. ગરીબ માણસ છું મને ” હીન્દુ લાગે છે કે કોઈ બગલમાં ચાપડી તરીકે ઉપાડી ના જાય કે જેથી મને બલેલ પડે તેથી હું માથેજ રાખું છું. પણ હા હજુરના જોડા તો ખીદમતગારની પાસેજ રહેતા હશે તેથી હજુર બેફીકર છો. ” આ સાંભળતાં પેલો શાખીન નીચું જોઈ ગયો.

(૪)

કોઈ આદમીએ એક ગધેડાને પુછ્યું કે “ તું ત્રાસ
આપ છે ત્યારે ભાંગ કેમ નથી ખાતો. એનું શું કારણ ? ”
ગધેડાએ કહ્યું કે “ મને એની બહુ ખ્હીક લાગે છે. ”
પેલા માખસે પુછ્યું કે “ શી ખ્હીક લાગે છે ? ” ગધેડાએ
જવાબ દીધો કે “ જો આદમી ભાંગ પીએછે તો મારા
દરજામાં ગણાય છે તો હું ખાઉ તો મારી કીયા દરજા-
માં ગણત્રી થાય ? ”

— — —

(૫)

કોઈ એક આશકે પોતાની માથુકના નામે ૧૦૦
રૂપીયાનો મનીઓર્ડર મોકલ્યો અને તેના સાથે એક પત્ર
પણ લખ્યો. પત્ર પેલો સ્થાને મળ્યો પણ મનીઓર્ડર
ને દીવસ મળ્યો નહીં તેથી તે ગભરાતી પોસ્ટ ઓફીસ-
માં દોડી અને પોસ્ટ માસ્તરને પુછ્યું “ માસ્તર સાહેબ
મારો મનીઓર્ડર કેમ રોક્યો છે ? પોસ્ટ માસ્તર તે
સ્થાને જોઈને હસી પડ્યો અને બોલ્યો “ તું જાતે શું ક-
રવા આવો. બીલ મોકલવું કે તરતજ નાણાં વસુલ થાત. ”
શંક પણ હાજર જવાબી હતી તે બોલા કે “ મેં સાંભળ્યું
હતું કે તમારી ડાગળી ખરી ગઈ હતા અને તમારી ડયુટી પર

આવવાને લાયક પણ નહોતા તો બીલ શી રીતે થાત ?”
 પોસ્ટ માસ્તર ગભરાઈ ગયા અને કંઈ જવાબ આપી
 શક્યા નહીં.

(૬)

એક બસા આઠમીએ એક ગોવાળને ત્યાંથી એક
 પેસાનું દુધ લીધું. દુધમાં એક માખી નીકળી તેથી તે બ-
 લો માણસ બોલ્યો “ કેમ ભાઈ દુધમાં માખી કેમ પડી છે ”
 ગોવાળે અકડાઇને જવાબ આપ્યો કે “ શું પેસાના દુધમાં
 એક માખી નહીં તો કંઈ હાથી નીકળે ” ?

(૭)

એક મીયાં રોટી ખનાવતા હતા ! ચુલો ફુંકતે ફુંકતે
 વાજુદ થઇ ગઇ તેથી ચુલો તરફ પુઠ ફેરવી બોલ્યા કે
 “ અમે ઇતની લાકીઠ હૈ તો લે તુ હી પુકલે. ”

(૮)

એક શેઠની સ્ત્રી મરીગઇ તેથી તે બહુજ દીલગીર થઇ
 ગયા, અને રડી રડી આંખો ફુલી ગઇ. તેમના એક મીત્રે

કહ્યું કે “ મીત્ર એક સ્ત્રીને માટે તમે આટલું કદપાંત કેમ કરો છો ? તમારી મા મરી ગઈ ત્યારે તો તમે આટલું નહોતા રડતા. ” શેઠે જવાબ દીધો કે “ ભાઈ સાહેબ મારી મા મરી ગઈ ત્યારે તો આડોશી પાડોશીની સ્ત્રીઓ આવીને કહેતી હતી કે હમે તમારી માતા બરોબર છીએ પણ હવે આ વખતે કોઈ પણ કંઈ કહેતું નથી. ”

(૯)

શુ હતું અને શુ થઈ ગયું ? પાવડીને બદલે કુમતા વાળી ટોપી, અગરખાને બદલે કાપવાળો કોટ, પાચળમાને બદલે પાટલુન, જોડાને બદલે બુટ, લાકડીને બદલે કેન, તોર્થયાત્રાને બદલે લંડનયાત્રા, પડીતને બદલે માસ્તર, વકીલને બદલે બ્રીસ્ટર, મુખને બદલે દુબ, પાલખી રથને બદલે ટમટમ, કાસદોને બદલે તાર, વંદ હકીમને બદલે ડાક્ટર, દેશી ઔષધોને બદલે મેડીસીન, દીવાની જગાએ ચીમની લેમ્પ, દેશી કલમને બદલે પેનસીલ, તેલને બદલે કેરોસીન ઑઇલ, દેશી કપડાંને બદલે વીલાયતી કપડાં, એવા સર્વ પદાર્થ વીલાયતીજ દેખાય છે. ફેશનની ફીશીયારી, અને પૈસાની ખુવારી હવે હીંદુસ્થાની લોક હાથપર હાથ રાખી બેસી ના રહે તો શું કરે ?

એક દીવસ એક મશકરાનો એવો અપરાધ થઈ ગયો કે પાદશાહે હુકમ કર્યો કે મારી સમક્ષ એની ગરદન કાપી નાખો. આ હુકમ સાંભળી તે મશકરો રોવા લાગ્યો એટલામાં એક માણસે કહ્યું કે “ અરે ઓ બેવકુફ રહે છે શા માટે ? જે આ દુનીયામાં આવ્યું તે જવાનું જ હતું બાવલો છે. ” આ સાંભળી મશકરો બોલ્યો “ ભાઈ જે તમે મોટા બહાદુર હોનો મારો જગાએ તમેજ બેસોને હું પણ તમારી બહાદુરી જોઉં તો ખરો. ” આ સાંભળી પાદશાહને બહુજ હસવું આવ્યું અને એનો ગુનહો માફ કર્યો.

એક રોખીન અને મીઝણ મેવાવાળી બુઢી બુઝ ઠાઠથી બજારમાં નારંગીયો વેચતી હતી એવામાં એક રસ્તે જતો મશકરો ડોશીની ઉમ્મર અને એનો લટકો જોઈ ત્યાં આવ્યો અને એક નારંગી ઉપાડી અને હાથથી દબાવી સુધવા માંડ્યો અને બોલ્યો “ ડોશી તમારી નારંગા તો ઢોલી પડી ગઈ છે. ” મેવાવાળી પણ ઉસ્તાદ

હતી તે બોલી “ ઠીક છે ભાઈ મારી નારગીને ચુસનારા તમારા જેવા હોય તો પછી તે ક્યાંથી કઠણ રહે ? ” મ-
રકરો ઠંડો ગાર (! !)

(૧૨)

એક અમીર પોતાના મકાનના દરવાજા આગળ ઉ-
ભો હતો તેવામાં એક ફકીર આવી તેને કહેવા લાગ્યો કે
અન્નદાતા કંઈ આપશે ? અમીરે જવાબ આપ્યો કે
“ સાંજે આ વખત કોઈ નોકર નથી કે જે તમને ખા-
વાનું આપે ” ફકીરે કહ્યું કે “ બાબા ઘડોવાર તમેજ નો-
કર બની જાઓ. ”

(૧૩)

એક જુવાન અમીરજાદાએ પોતાના નોકરને ગુણકાને
બોલાવી લાવવા મોકલ્યો પવન ખુબ હોવાથી દરવાજો
ખંધ કરી અમીરજાદા બેઠો હતો એટલામાં તે રાંડ આવી
અને દરવાજો ઉઘાડી અંદર દાખલ થઈ તેવામાં અમીર-
જાદાએ કહ્યું કે “ બીબીજાન જરા દરવાજો ખંધ કરતાં

આવજે ” પેલી સ્ત્રીએ જવાબ દીધો કે “ હજુરનો દરવાજો ખોલીજાનથી બંધ નહીં થાય એ કામ દરવાજા પાસે કરાવજે ” આ જવાબથી અમીરજીદો શરમીંદો પડી ગયો.

(૧૪)

એક દાવસ એક મોટો માણસ મુઠ્ઠા રહ્યો હતો તેવા મા એકાએક બદુકના અવાજે તે ઉંઘમાંથી જાગી ઉઠ્યો. આખ ઉઘાડી જુએ છે તો ખીદમતગારને બદુક લઈ ઉભોલો જોયો અને પુછ્યું “ કેમ શું છે ? ” ખીદમતગારે જવાબ દીધો કે “ એક ચકલી વરઠાપર આવી હતી મં જાણું કે તે ચે ચે કરી હજુરને ખલેલ કરશે એમ ધારી તેને જાળી મારી ઉરાડી દીધી ” અક્કલનો નમુનો.

(૧૫)

એક ગાંજખોર મીયાં એક દીવસ ખુબ ગાંજની દમ મારી ફરતા ફરતા એક ગુણકાના ઘર આગળ આવી પહોંચ્યા ત્યાં અચાનક પેલી ગુણકાએ પાનની પીચદાની ફેડી તે પેલા મીયાંપર પડી અને મીયાં રંગાઇ ગયા અને ઉંચું જોઇ તે બાઈનું મોં જોવા માંડ્યા. પેલી ગુણકા પણ પોહો-

ચેલી હતી તેણે કહ્યું કે “ શું છે મીયાં ? ” મીયાંએ જવાબ આપ્યો કે “ બીબી શું થુંકે છે કે બાળું કંઈ ? ” તેના જવાબમાં ચેલી સ્ત્રીએ કહ્યું કે “ મીયાં હમે તે કદી થુકતાંજ નથી એ શુ બોલો છો ” મીયાં બધી વાતે ઉલ્લુ બન્યા.

(૧૬)

એક બહાદુર સરદારે નેપોલાયનને કહ્યું કે “ અમારા સીપાઇતો ઇજ્જતને માટે લડે છે અને તમારા સીપાઇ તો મુલક છતવા સારૂ લડે છે ” નેપોલીયને જવાબ આપ્યો કે “ જેની પાસે જે ચીજ ના હોય તેને માટે ને લડે તે સ્વભાવીક છે.

(૧૭)

નાદીરશાહે ભર દરબારમાં એકવાર એક હુકીમને પુછ્યું કે “ જો હિંદુસ્તાની મરહની સાથે ધરાની આરતનુ લખ કરે તો તેમનું બચ્ચું કેવું થાય ? ” હુકીમે જવાબ દીધો કે “ હજુર બચ્ચું તો નાદીર પેદા થાય ” આ સાંભળી નાદીર ચુપ થઇ ગયો.

(૧૮)

એક બદ્ધશીકલ પુરૂષ સવારમાં બજારમાં જતો હતો તેવામાં સામિથી એક બુબ મુરત આયા એક હાથમાં ઇંડુ તથા બાજે હાથ છાતીપર રાખી આવતી હતી તેવામાં પેલા પુરૂષ મરકરી કરી કે “ આયાજી જુઓ ઇંડુ પડી ગયું આયા પણ ચાલોક હતી તે બોલી “ શું ઇંડુ હતાજ બચ્યું પેલા થઈ ગયું ? આ જવાબથી પેલાની ચોકલજ બગડી ગઈ.

(૧૯)

એક ગામની સ્કુલમાં કેટલાક છોકરા ભણતા હતા તેમાં એક છોકરો બડો બદ્ધમાસ હતો તે હાથેશાં આમતેમ જોયા કરતો હતો. એક દિવસ તેમના મહેતાજીએ ગુરુસેથી પછી કે “ અરે મેતાન અહીં તું ભણવા આવે છે કે હમારું મોં જોવા ” છોકરે જવાબ દીધો કે “ ગુરુજી જાણુ તમારું મોઢું જોયું હોય તેણે મુવરનું મોઢું દેખ્યા બરાબર છે. ”

/ (૨૦)

એક આદમી રેલ્વે સ્ટેશનની જનાના વેઇટીંગરૂમમાં ધુમી ગયો તેવામાં સ્ટેશન માસ્તરે તેને બહાર કાઢી પુછ્યું કે “ તમે વાંચ્યું નહીં કે આ વેઇટીંગરૂમ સ્ત્રીઓની છે ” પેલા આદમીએ જવાબ દીધો કે “ હા સાહેબ ઉપર જનાના વેઇટીંગ રૂમ લખ્યું છે એમ નાહી તું વાંચ્યું ”

(૨૧)

એક આદમીની ઘોડી ગભંવંતી હતી. એક દીવસે તે જગલમાંથી ધાસનો ભારો લઈ પોતાના માથા પર તે ભારો મુની ઘોડા પર બેસી આવતો હતો. લોકોએ પુછ્યું કે “ કેમ ભારો ભારો માથા પર કેમ મુક્યો છે ? ” પેલાએ જવાબ આપ્યો કે “ ઘોડી ગાલણી છે તેથી તેના પર બોલના આવે માટે ભારો માથે મુક્યો છે ” અકકલનો ભાગ.

(૨૨)

એક દારૂડીયો નીશામાં અકચુર થઈ રસ્તામાં પડ્યો હતો. મોંમાંથી ખરાબ વાસ આવતી હોવાથી એક કુતરું

તેનું મોં મુંઘવા માંડ્યું. તેથી દારૂડીયે બહુ ડેકોઈ મીઠા શરણ પાવા સારૂ મોંડું ઉઘાડુ કરે છે. તેથી તરત તેણે મોં ઉઘાડ્યું. પેલા કુતરાએ પગ ઉંચો કરી તેના મોંમાં પેશાબ કર્યો. ત્યારે પેલા દારૂડીયો કહેવા લાગ્યો કે “બસ ચારબસ હવે તો ખુબ થઈ ગયો. હવે શીશો લઇજા. વંચારે નહીં.” દારૂડીયાની આવીજ દશા થાય છે.

(૨૩)

એક ગોવાળખુ બગરમા દુધ વેચતી હતી તેવામાં એક નવાળે તેના ખુન સાબળી મશકરી કરવા બોલાવી અને તેના માટલીમા આગળી બોળી કહ્યું કે “તારું દુધનો પાણી જેવું છે. હમારે તો બહુ જોઈએ.” ગોવાળખુ દેખાવમાં તો ગાય જેવા હતી પણ ચાલાક હતી. તે બોલા કે “નવાળ સાહેબ શું બોલોછો જરા મારૂ દુધ ચાખી તો જુઓ.” નવાળ સાહેબ નાકલીટી ખેંચી ગયા.

(૨૪)

એક વફીલ પોતાના એક અસીલને કહેવા લાગ્યા કે “તમે ઇજ્જતદાર કહેવરાવોછો પણ તમે તો ભાંડનો વંધો કરોછો શું એ નીચ કંઈ નથી ?”

ભાડ કહે કે “ હશે પણ એ ધધો મારા બાપના ધધા કરતાં સારોછે. અને તેથી તે ધધો ઈજ્જતવાળો સ-મબુદ્ધ. ” વકીલ કહે. “ તમારો બાપ શો ધધો કરતા હતા ? ” ભાડ કહે “ તે વકીલ હતા.

(૨૫)

છગન કહે “ ભાઈ મગન કેમ રડે છે ? ”

મગન કહે “ અરે ભાઈ મેં સાબાળુ હવું કે તું મરી ગયો. ” છગન કહે “ હું તારા સામે જીવતો ઉભો છું તો હવે શા માટે રડે છે ? ”

મગન કહે “ ભાઈ હવે એટલા સારૂ રડુ છું કે તું મરી કેમ ના ગયો કે માફ આ બધું રડવું કઠણ વ્યથ ગયું. ”

(૨૬)

બાપે બેટાને કહ્યું કે “ બેટા એક વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે ચોરી કરવી એ ખરાબ કામછે ” દીકરાએ જવાબ દીધો કે “ ત્યારે તમે કેમ ચોરી કરી ” બાપ બોલ્યો “ મેં ક્યારે ચોરી કરી છે. ” છાકરે જવાબ આપ્યો કે

“ પરમેશ્વર જાણે ” બાપે ફરી પુછ્યું કે “ કોણ કહેતું હતું ? ”
છાકરે જવાબ આપ્યો કે “ મારી મા કહેતી હતી કે તારા
બાપે તો માત્ર દીલ ચોરી લાકુ છે. ”

(૨૭)

એક સખરો પોતાના એક હકીમ ડૉસ્તન પુછ્યું કે
“ જ્યારે હું ઉભો થાઉં છું ત્યારે મારા શરીરનું બધું
લોહી પગ તરફ ઉતરતું નથી. પણ માથા તરફ ચાલુ
જાય છે તેનું કારણ શું ? હકીમ જવાબ દીધો કે “ કારણ
એ કે તમારા પગ ખાલી નથી પણ તમારું મગજ ખાલી છે. ”

(૨૮)

એક અમીરઆદમીએ વાતેવાતમાં એક જીવન
માણસને કહ્યું કે “ પરમેશ્વરની મહેરબાની છે કે હું કો
ઇના દેવાદાર નથી. ’ આ સાલગી એક રસ્તે જનારે કહ્યું
કે “ બેસો બેસો હવે તમારો ગામમા કોઇ દત્તમારજ
ફરતું નથી. ’

એક વેદ પીઠપર ગાંસડી રાખી “ વેદ છે વેદ ” ના અવાજ કરતા ચાલ્યા જતા હતા એમને જોઈ કેટલાકએક મશકરાઓએ તેમને પોતાની પાસે બોલાવ્યા અને એક જણ હાથ લાંબા કરી નાડી જોવાનું કહ્યું જેવો વંધ નારી જોવા હાથ પકડ્યો તેવોજ મશકરો મુઠી વાળી અને હાથ હલાવવા માંડ્યો જેથી તેના તમામ સાથી હશી પડ્યા અને વેદ પણ શરમીઠા પડી ગયા પરંતુ તે પણ કાચા નહોતા તેમણે હશીને જવાબ દીધો કે “ ભાઈ મને તો લાગે છે કે તમારી નારી કાજુમાં નથી, ” મશકરો આ જવાબ સાંભળી નીચું જોઈ ગયો.

એક મશકરા ભુખ્યો થયો તેથી એક ગામમાં જઈ ત્યાં એક અહરથના ઘરમાં ઘુસી ગયો. એક ઝારડામાં વરના માલીકની જીવાન સ્ત્રી બેઠી હતી તેના માથાપર હાથ ફેરવી ખુબ રોવા લાગ્યો. એ સ્ત્રીનાં સામુ રડવાનો અવાજ સાંભળી ત્યાં આવી અને તે સમજી કે તે માણસ છાકરીનો કંઈ સગો છે. તેથી તે બોલો કે “ ચાલો ચાલો ભાઈ

અદર આવો ત્યાં બેસો ખરી વાત છે કે છોકરીની માયા નો એવીજ હોય છે. મશ્કરો ચુપચાપ થઈ તે બાઈની સાથે અદર ગયો. ખાવાનો વખત થયો હતો તેને તે બાઈએ પુછ્યું કે “ ભાઈ તમે હુમણાં ખાવાનું પણ નહીં ખાધું હોય ” મશ્કરે આંસુ હોતાં કંઈ કે “ હુમણાં નહીં ” આ સાંભળી તે બાઈએ જે કંઈ તૈયાર હતું તે મશ્કરો આગળ લાવી હાજર કર્યું અને કહ્યું કે “ ચાલો પહેલું ખાવાનું ખાઈ લ્યો મશ્કરો ખુશીથી ખાવા બેઠો બ્યારે ખાતો હતો ત્યારે તે બાઈએ પુછ્યું કે “ ભાઈ આ છોકરી તમારી શી સગી છે ” મશ્કરો ફરી રોવા લાગ્યો અને બોલ્યો કે “ પરમેશ્વરને વાસ્તે મારૂં ખાણું ખરાબ ના કરો ” તે બીચારી બાઈ ચુપ થઈ ગઈ બ્યારે ખાવાનું પુરૂ થયું ત્યારે તેણે ફરી પુછ્યું કે “ ભાઈ કહો તો ખરા કે એ છોકરી તમારી શી સગા થાય ”? એટલામાં મશ્કરો જોડા પહેરી બહાર નીકળી કહેવા લાગ્યો કે “ પ મેશ્વરના સોગન હું એને જણાવો પણ નથી ” ડાશીએ કહ્યું કે “ ત્યારે તમે રોયાતો બહુ ” મશ્કરો બોલ્યો કે “ માણ વીચાર કરોને કે હું જે રડ્યો કકળ્યો ના હત તો શું તમે મને ખાવાનું આપત ? ”

(૩૧)

એક બાઈ એક દાંતના ઠાકતરની દુકાને ગઈ “ દાં-
તના ઠાકતરે કહ્યું કે “ મોં ઉઘાડો ” તે બાઈએ ખુબ બે-

રથી મેં પહોળું કર્યું તેથી ફાક્તર બોલ્યો કે “ બાઈ સાહેબ આટલા બેરથી મેં પહોળું કરવાની જરૂર નથી હું તો બહારથીજ ફાત કાઢવાનો છું. ”

(૩૨)

એક દુકાનદાર પોતાના બેવકુફ છોકરાને દુકાન સોંપી કંઈ કામ માટે બહાર ગયો. તેવામાં એક માણસ એક શીસામાં પૈસાનું તેલ લેવા આવ્યો. પેલા છોકરાએ પુરો સીસો ભરી આવ્યો. એટલામાં તેનો બાપ આવી પહોંચ્યો અને છોકરાની મુખાન જોઈ કહેવા લાગ્યો કે “ મુરખ એક પૈસામાં આટલું બધું તેલ કેમ આવ્યું ? ” ત્યારે છોકરો કહે કે “ મને શું કરવા કહ્યોછો ધરાકને કહોને કે આટલો મોટો સીસો કેમ લાવ્યો ? ”

(૩૩)

એક કંજુસ અમીર તીર્થ યાત્રા કરવા ગયો. પૈસો ખર્ચ કરવાનું તો તે બહુતો નહોતો. બ્રાહ્મણોએ બહુજ

મુરકેલીથી તેમની પાસેથી પૈસા કઢાવ્યા અને જ્યારે અમીર પાછો ફરવા માંડ્યો ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે “અમીર સાહેબ કોઈ પણ ચીજનો હુમેશને માટે ત્યાગ કરવાની બાધા લેતા બન્યો અહીં એવો રીવાજ છે ... બોલ્યો કે “હું બાધા લઉં છું કે હવેથી હુમેશને માટે બાધી નહીં આવું.”

(૩૪)

દિલ્હીના બે મરકરાએ મફતની મીઠાઈ ખાવાનો વી ચાર કર્યો અને બન્નેજણા બજારમાં જઈ કંદોઈની દુકાને પહોંચ્યા એકે કંદોઈ પાસેથી ૧ રૂપયાનાં મીઠાઈ લઈ ત્યાંજ ખાવા બેઠા બીજે બાઠ આગળની મીઠાઈ ખત બાઠ આના રોકડા લઈ રસ્તે પડ્યો. એટલામાં કંદોઈ મદોઈને તેને પકડ્યો અને રૂપીયો માગ્યો. મરકરે પોત્યો કે “મેં તો રૂપીયો ક્યારનો એ આપ્યો છે.” આ બન્નેજણા વઢી પડ્યા ધણાં માણસ ભેગાં થયા તેમાં પૈલા મરકરાએ કહ્યું કે “મેં તો તને જાણ શુદ્ધત્વની સમક્ષ રૂપીયો આપ્યો છે જો ના માનતો હઉં તો ચાલ તેને પુછાવું” કંદોઈ આ સાંભળી રાજી થતો પૈલા મરકરા સાથે પોતાની દુકાન અગળી આવ્યો અને પૈલા બીજા મરકરાને પુછ્યું કે “ભાઈ તારે સાચું કહ્યું કે આ મા-

જુસે અને રૂપીયો આપ્યો છે ?” તે બોલ્યો કે “ અરે સારા દખતાં તેણે રૂપીયો આપ્યો છે. જોજે આ રીતે મારો રૂપીયો પણ રખે જીતી જતો.” આમ કહીને તે કંઠાઈને હરીભાઈ બનાવ્યો. અને બન્ને મશકરા મીઠાઈ ખાઈ રસ્તે પડ્યા. મફતનું ચંદન ઘસબે લાલીયા એ વાળી વાત થઈ.

(૩૫)

કોઈ બે મીત્ર કાંઈ ખાનગી વાત કરતા હતા તેવામાં એક ત્રીજા મીત્રે પુછ્યું કે “ ભાઈ તમે શી વાત કરી ?” ત્યારે એકે જવાબ દીધો કે “ કહિવા જેવી નથી ” ત્યારે તે બોલ્યો કે હું જાણું છું ત્યારે પેલો મીત્ર બોલ્યો કે “ જાણીશ ત્યારે કહો જોઈએ હમે શી વાત કરી ” ત્યારે પેલો મીત્ર ઠંડ પેટ બોલ્યો કે “ કહિવા જેવી નથી ” પેલો મીત્ર હીસો પડ્યો. શેરને માથે સવાગેર (! !)

(૩૬)

સ્વદેશ વીજ્ય નામના પેપરનો એક ઍડીટર હતો કે જેનું નામ લઘુલાલ હતું અને જેણે પહેલાં “ ભારત.

વીજ્ય ” નામનું પત્ર કાઢ્યું હતું અને તેનાં લવાજમનાં નાણાં ખાઈ જઈ પેપર એના દાદાપાસે પહોંચાડી દીધું હતું અને અહુકોને રોવરાવ્યા હતા. ત્યાર બાદ ઉપરનું “ સ્વદેશવીજ્ય ” પેપર કાઢ્યું હતું. એક દીવસ એક અહુસ્થ સાથે લઘુલાલને વાતચીત થતાં લઘુલાલ બોલ્યો કે “ સાહેબ તમે મને ઓળખો છો ? ” પલો અહુસ્થ સત્ય વાદી હતો તે બોલ્યો કે “ જી હા જનાબ હું આપને સારી રીતે ઓળખુ છું આપે ભારત પ્રકાશ પેપર કાઢી તેના નાણાં હોઈયાં કરી ગયા હતા તે વળી તમે કેરોસીનના ડબ્બા બદરૂદીન શેઠને ત્યાંથી લઈ તેના પેસા પણ ભુ ક્યા હતા તે, વળી હાલમાં સ્વદેશ વીજ્ય પત્ર કાઢ્યું છે તે, વળી તમારાપર વારં વાર વારં ફરે છે તે, વળી તમારી કીર્તિનાં કાગળીયાં ગામે ગામ બહેચાયા છે તે અને વળી તમે ઉજળા લોકર ગણાઓ છો તે કહો હવે તેથી આપનું વધારે ઓળખાણ શું આપો છો ? ” અંડીટરનું કોડું ગળ (!!)

(૩૭)

એક વિદ્યાર્થી એક શીક્ષકની પાસે જઈ સલામ કરી ઉભો રહ્યો તેને જોઈ શીક્ષક બોલ્યા “ કેમરે અભ્યાસ તું મને ઓળખે છે ? ” વિદ્યાર્થી બોલ્યો “ હા સાહેબ, ગઈ

સાલ તમે હમારા ડેપુટી થઇ પરીક્ષા લેવા આવ્યા હતા તે વખતે પરિક્ષામાં મેં કૉપી નહોતી કરી છતાં તમે કહ્યું હતું કે તે ચોરી કરી કૉપી કરી છે. 'અને તેથી તમે ચાટ નંબર વન પડ્યા હતા તે કેમ નહીં સાહેબ ?' શીક્ષક સાહેબ વળીયો ગણવા લાગ્યા.

(૩૮)

“યાર બાલુરામ હવે તો બદાને ખુદા પણ સાથે લાગો સહાય થાવા બેઠો છે હોં ” એમ શીવરામ બોલ્યો.

બાલુરામ કહે “ હા યાર શીવરામ ટપાલ ફેડાવો એટલે ખુદા સાથે લાગો સહાય કેમ ના થાય. તેના રૂડા પ્રતાપ ”

સીવ. “ના યાર ના હુંતો લઘુલાલને ત્યાં સખઅંડી દર તરીકે રહ્યોછું અને ત્યાં પેપર ચલાવુ છું તથા આર્ટી કલ લખી આપુ છું.

બાલુરામ કહે “ વાહવાહ તમારા જેવા સખ અંડી દર મળે તેનાંએ ચરમાં ફરી ગયાં સમજવાં અને તમને તથા લઘુલાલને ખુદા પણ એકદમ સહાય થવાનો એમાં શકનહીં પણ યાર જરા ખુદ પોલીશ કરજો અગર તો અંડીદરને માટે ચાહના કપ લઇ આવજો હો ” શીવરામનું લેખું ખસી ગયું.

(૩૯)

એક સખશની બદમીજળ જોડે સખત માંદો થઇ અને નાઉમેદીની હાલતમાં પોતાના ધણીને કહેવા લાગી કે “ પ્રાણનાથ હું મરી જઈશ તો તમે શી રીતે જીવશો ? ” પેલા સખસે જવાબ દીધો કે “ પ્યારી મને તો એ વાતની ફીકર થાય છે કે જો તું બચી તો હું શી રીતે જીવી શકીશ.”

—

(૪૦)

મ્યુનીસીપાલીટીનો એક મેમ્બર પોતાના એક મીત્રને કહેવા લાગ્યો કે “ જુઓ મીત્ર આ ગલીમાં કેવી સફાઈ છે. ? ”

મીત્ર—“ હા બીજી બધી ગલી કરતાં આ ગલી અધિક સાફ છે. તેવું શું કારણ ? ”

મેમ્બર “ જી હા એ ગલી બહુજ સાફ છે. આજ ગલીમાં માડ મકાન છે. ”

—

(૪૧)

એક માણસ પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરતો હતો કે “ હું

લગવાન મને તું ઘોડો આપ ” હંમેશાં સાંજસવાર તે ઘોડો માગતો જે મહોલ્લામાં તે રહેતો હતો તેમાં લોગ જોગ ચોરી થઈ અને રાજના સીપાઈઓએ તે બીચારને પકડ્યો અને રાજ પાસે લઈ ગયા રાજએ પણ હુકમ કર્યો કે “ કાળુ મેં કરી અને ગધેડો બેસાડી ગામમાં ફેરવો ” બ્યારે તેને ગધેડાપર બેસાડી ગામમાં ફેરવ્યો ત્યારે પરમેશ્વરને કહેવા લાગ્યો કે “વાહ પરમેશ્વર આટલા દીવસ ઇશ્વરપણું કર્યું પણ ઘોડો અને ગધેડો ઓળખ્યો નહીં ?”

(૪૨)

મરકરો કહે “ મારા પુસ્તકાલયમાં ત્રીસ હજાર પુસ્તક છે. ”

બીજો અરે મારી પાસે મેક એવું પુસ્તક છે કે જેમાં તારાં ત્રીસે હજાર પુસ્તકનો મક્ષરે અક્ષર સમાયલો છે. ” પહેલો, “ અરે તદ્દન બોટું તારા પુસ્તકનું નામ કહે જો ઇચ્છે ” બીજો, “ કોપ ” (ડીકસનેરી)

(૪૩)

ખરીદનાર દુકાનદારને કહે “ ભાઈ કાલે તમે જે બદી-આળ આપી તે બરાબર વખત આપતી નથી ”

દુકાનદાર કહે “ ભાઈ એમાં ધડીયાળનો શો દાખ ?
આપે નથી સાંભળ્યું કે આજકાલનો વખત ધુરો છે. હ-
વે પાછલો જમાનો રહ્યો નથી ”

(૪૪)

એક ફકીર એક શુદ્ધ્યને કહે “ બાબા ફકીરકો કુછ
દીલવાઇએ ખુદા આપકા બેટા સલામત રખે ” શુદ્ધ્ય
“ સાંઇ હમણાં ધરવાળી નથી થોડીવાર રહીને આવો.
ફકીર “બાબા મુઝે રોટી ચાહીયે ધરવાલી નહી મંગતા”

(૪૫)

શીરીન “ એ તું શું કરે છે જામ ? વેદાની ચોપરી
સમને સારી બેથી છે ! દાકતર થવા માંગ્યકે ? ”

જામ-“ નહીરે એમ નથી. મારી સાથે મરેરે પેલા
સોલુ અને ડોલુ બેઉજા પંચવા માંગે છે.

બેઉની ઉંમર ૬૦ વરસની છે. ન બેઉ પાસ લાખ
લાખ રૂપીયા છે. તારે હું બેઉચકે ઠીયા સાથે પંચવું
ઠીક થસે. ”

શીશીને “ ઓ વાચ. તે સું વંદાંની ચોપરીમાં લખ્યું
ય ! ” જાણ “ જોની સોલુને ક્ષયરોગ થયોય અને ડોલુને
હાર્ટીડીઝીજ લાગુ પડ્યોય તારે બેઉમાંથી કીયાને પરનવાથી
લાખ રૂપીયા જલદી હાથ આવશે તે હું જોવા માંગુ છ.
બેઉ દરદમાં વધારે જલદી પાર લાવે તેને આપરેતા ચા-
ન્સ આપસુ. ”

(૪૬)

એક બીખારીને કોઇએ પૈસો આપ્યો અને તરતજ
તે આંધળાએ તો આંખ ઉઘાડીને પૈસોં તપાસ્યો પેવો મા-
ણસ—ગુસ્સેથી બોલ્યો—“ કેમ રે બચ્ચા તે મને બેતર્યો !
તુંતો આંધળો હતો ને ?

બીખારી—“ હા તેતો હું જ પણ હુમણાં કોચીનના
શાહુકાર ધણા વધી પડ્યા છે. ને ખોટા પૈસા ઠસાગી દેછે.
તેથી ખાત્રી કરવા માગી કે તમે આપેલો પૈસો ખરો છે
કે કેમ ! ” એમ કહી બીખારીએ આંખ મીચી દીધી.

(૪૭)

એક મીયાં સાહેબ સફર કરવા ગયા ત્યાં બહુ દીવસ

રહ્યા. અહીં એમના ઘરમાં બીબીએ ચાર ચાર કંચા એ-
માંના એકનું નામ કરીમ હતું. તે બધા એક બારીમાંથી
ઘરમાં આવતા હતા. એક દીવસ એવું બન્યું કે મીયાં
પરદેશથી આવ્યો તે દીવસે કરીમનો વારો હતો. તેથી
બીબીએ કરીમને ચાર પાઇ નીચે સતાડ્યો. અને મીયાં
સાથે વાત કરવા લાગી કે “ મને ફૂલાજી ફૂલાજી ગરેજી
અને લુગડાં લઇ આપો. ” મીયાં બાચારા ધર્માત્મા હતા
અને દરેક બાબતમાં કહેતા હતા કે “ કરીમ (પરમેશ્વર)
દેગા ” આ સાંભળી સંતાયલા કરીમથી ચુપ ના રહેવાયું
તે ગુસ્સામાં ચાર પાઇ પાસેથી નીકળી કહેવા લાગ્યો કે
“ અબે ઉદ્દુ સખ કરીમહી દેગા ? વો તીનો સાલે કીધ
ર ગયે ? ”

(૪૮)

એક હુબશી અમીર બેઠો હતો અને પાસે છાકરો ર-
મતો હતો તેવામાં કોઇ એક ફકીર ત્યાં આવ્યો અમીરે
નેને જોતાંજ એક રૂપીયો કાઢીને આપ્યા ફકીર રૂપીયો
લેતાં બોલ્યો કે “ રગતો કાળો છે પણ મન સફેદ છે. ”

(૪૯)

એક આદમી કલાલની દુકાનેથી ખુબ દારૂપીને ઘેર જતો હતો નીશામાં રસ્તામાં જતાં ઠોકરખાતાં પડી ગયો અને માથામાં સખત વાગ્યું. બીજે દીવસે ફરી તે કલાલની દુકાને જઈને બેઠો એવામાં એક બીજો માણસ દારૂ લેવા આવ્યો અને બોલ્યો કે “ તેજમાં તેજ દારૂ આપજો નહીંતો પહેલો નમુનો બતાવો કે કેવો તેજ છે.” પેલો બેઠો હતો તે દારૂડીયો બોલ્યો કે “ ભાઈ આમ બુઝો આ તેજ દારૂનો નમુનો છે. ”

(૫૦)

એક મશ્કરાએ કંઈ કરુર કરી તેથી તેને બાદશાહ પાસે લઈ ગયા. બાદશાહે હુકમ કર્યો કે “ એના નાકમાં એક છેદ પાડો ” મશ્કરો બોલ્યો કે “ જહાંપનાહ પરમેશ્વરે પોતેજ બે છેદ પાડ્યા છે અને હવે ત્રીજાને માટે આપ બાલી તકલીફ શીદ ઉઠાવો છો ? ” બાદશાહ હસી પડ્યો અને તેને જવા દીધો.

(૧૫)

કોઈ એવકુફનો બાપ માંદો પડ્યો તેને જોઈ બધાં રોવા લાગ્યાં એટલામાં તે એવકુફ કહેવા લાગ્યો કે “ ભાઈ નહુવરાવનારને બોલાવો મડદાને નહુવરાવે ” બધાંએ કહ્યું કે “ હમણાં તો મરી નથી ગયો ? ” એવકુફે જવાબ દીધો કે “ મર્યો નથી તો યુ થઈ ગયું. છેવટે તો મરવાનોજ છે તો નહુવરાવ્યા પછી મરે ત્યાં મુઘીની પુરસદ મળશે એમાં શુ નુકશાન છે. ” અક્કલનો ધસ્કોતરો (!!)

(૫૨)

કોઈ આદમીએ એક જણને પુછ્યું કે આ સ સારમાં બધાંથી મોટી વસ્તુ કય ! ” પેલાએ જવાબ આપ્યો કે “ અક્કલ ” સવાલ “ તે રહે છે કયાં ” જવાબ “ રોટલીમાં ” સવાલ “ ખાય છે શુ ? ” જવાબ “ ગમ ” સવાલ “ કરે છે શુ ? ” જવાબ “ કાણને પાણને પાણને કાણ ”

(૫૩)

કોઈ એક કબુલસનો બાપ મરવાની અજીપર હતો. રાતરે જ્યારે બધાં મુવા ગયાં ત્યારે તેણે નોકરને કહ્યું કે “ જો પીતાજી મરી જાય તો દીવો ગુલ કરી નાખજો એ ફાયદા તેલ શામાટે બાળતું ? ”

(૫૪)

એક મશ્કરે એક સ્ત્રીની સાથે લગ્ન કર્યું ચાર મહીના બાદ તેની સ્ત્રીએ છાકરાને જન્મ આપ્યો. અને મશ્કરાને પુછવા લાગી કે “ એનું નામ શું રાખાશું ? ” મશ્કરે કહ્યું કે “ એનું નામ મહાન મુસાફર રાખાશું કારણકે એ-ણે નવ મહીનાનો રસ્તો ચારજ મહીનામાં પુરો કર્યો છે.”

(૫૫)

એક મનુષ્ય બહુજ ભુખ્યો હતો તે એક કાજીના મકા-ન બાગળ જઈ કહેવા લાગ્યો કે “ હું બહુજ ભુખ્યો છું.

ઠગેરના નામપર મને કંઈ 'આવાનું' આપો તો ખાઉં." કહીને કહ્યું કે "આતો કાજનું ઘર છે કસમ આઓ અનેઆદ્યા જાઓ."

(૫૬)

કોઈ મરકરાની ડાળ અને દોડુ ચોપ લઈ ગયા તેથી તે બોલ્યો કે "ચોર સાહેબ જો હું પણ લઈ જાવ તો મહોરી મહોરબાની કારણકે હવે કુવો રકમ કામને થયો"

(૫૭)

એક આદમી પોતાના છોકરા માથે પાંચાનું પતન છોડી કેમ બીજા ગામમાં ગયો એક દાવગામી છોકરા ના નામનો પત્ર આવ્યો કે "તમારે ત્યાં છોકરો આવ્યો છે?" આ પત્ર વાંચી એને વીચાર આવ્યો કે "આજ મને ઘર છોડે દોઢ વર્ષ વીતી ગયું છે છતાં છોકરો શી રીતે આવે" આ ગુન્યવણુથી તેણે તેના બાપને કહ્યું કે "બાપા ઘેરથી પત્ર આવ્યો છે તેમાં લખે છે કે મારે છોકરો થયો પણ એવું કદી બને કે હું ઘેર દોઢ વર્ષથી નથી અને છોકરો

આપે જવાબ દીધો કે “બેટા એમાં શી ફીક
મારે તું પેદા થયો ત્યાર પહેલાંનો હું બાર
હોતો. ”

(૫૮)

એક દીવસ અકબર બાદશાહે બીરબલને કહ્યું કે
‘રે મે સ્વપ્નમાં જોયું કે હું અમૃતના હોજમાં પડ્યો-
/અને તું નર્કના હોજમાં પડ્યો છું. ’ બીરબલે હાથ
જોડી કહ્યું કે “ જહાંપનાહ ખરી વાત છે કે મને પણ એજ
સ્વપ્ન આવ્યું હતું પરંતુ મે એટલું વધારે દેખ્યું હતું
કે જાણે આપ મને ચાટતા હતા અને હું આપને ચાટતો
બાદશાહ ચુપ થઈ ગયો. ”

(૫૯)

એક મનુષ્ય મદિરા પીને નીશામાં રસ્તામાં પડ્યો
હતો તેવામાં એક પોલીસ આવીને કહેવા લાગ્યો કે
“ અરે ઓ શરાબી ઉઠ કેદખાનામાં ચાલ ” દારૂઠીયે કહ્યું
કે “ અરે બેવકુફ જો હું ચાલવાને શક્તીવાન હતો તો

મારે ઘેરજ ના બાત તમારી સાથે કેક ખાના
આવત ? ”

(૬૦)

એક આદમી બાહુજ બીમાર હતો. જ્યાં
થયો ત્યારે પોતાના એક મોત્રને નેણે કાઢ્યું કે
મારી બીમારીમાં ઘણી મદદનત કરી અને મર
કર્યો. મોત્રે કહ્યું “ દાકતરે નહીં પણ ઇશ્વરની કૃપા
તમે સાજા થઇ ગયા ” બીમારે જવાબ દીધો કે “
કદાચ તેમ હશે પરંતુ સાજા થવા માટે રૂપિયોતો
જ દાકતરને આપવો પડ્યો.

(૬૧)

આ પુસ્તકના અનુચિત આલોક મહારાષ્ટ્રમાં કે
સાહેબ સંગ્રહ કરીને કહે કે “ આ પુસ્તક વાંચ
હમને હસવું ના આવડુ માટે તમે તમારા લખ્યું ”
પુસ્તક પાછું લ્યો ” તો ખુસીથી પુસ્તક પાછું
આવશે પરંતુ જો કદી મુલ્ય પાછું માગવાનું કરે તો સ
મજ કરીને પાસે તેનો પણ જવાબ છે કે “ પુસ્તકના ટાઇટ-
લ પેજ પર હસવું ના આવેતો પુસ્તક પાછું લેવામાં આવ-
શે એટલું લખ્યું છે પરંતુ મુલ્ય પાછું આપવાનું લખ્યું
નથી. ” કેમ સાહેબ ? ખર કે નહીં ? કેમ કેવી કહી ?

